

Handläggare
Stina Liljedahl
Lina Berglund

Promemoria
2026-04-29

Diarienummer
KS-2026/336

Rättsliga bedömningar av förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26 Knivsta kommun)

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige tillsatte den 24 april 2025 en fullmäktigeberedning med uppdraget att se över och vid behov revidera regler inom ersättningssystemet för förtroendevalda och partigruppmedlemmar inför nästa mandatperiod. Beredningen har tagit fram förslag till nya bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26 Knivsta kommun).

Förvaltningen tog del av beredningens slutliga förslag den 28 april 2026. Enligt uppdraget ska beredningen senast den 1 maj 2026 lämna sitt förslag till kommunstyrelsen.

Förvaltningen har genomfört en rättslig genomgång av de föreslagna bestämmelserna. I denna promemoria redovisas förvaltningens bedömningar.

Den rättsliga analysen har genomförts under en begränsad tidsperiod. Den korta handläggningstiden har inneburit att granskningen har behövt avgränsas till en översiktlig genomgång av bestämmelsernas innehåll. Någon fullständig och systematisk helhetsbedömning har därmed inte kunnat genomföras, exempelvis i form av en prövning av hur enskilda bestämmelser samverkar eller påverkar varandra i tillämpningen.

Ekonomisk konsekvensanalys

Med anledning av den korta tidsramen har förvaltningen inte haft möjlighet att genomföra någon ekonomisk konsekvensanalys av förslaget till OPF-KR 26 Knivsta kommun. En sådan analys kommer att tas fram i tid inför att ärendet behandlas i kommunstyrelsen.

Rättsliga bedömningar

Förvaltningen har identifierat bestämmelser i OPF-KR 26 Knivsta kommun som kan vara svåra att tillämpa eller som eventuellt kan bedömas vara oförenliga med lag. Beredningen har fått ta del av synpunkterna från förvaltningen.

Tillgodoräkning av uppdragstid

Gällande rätten till omställningsstöd innehåller SKR:s OPF-KR 26 bestämmelser som ger förtroendevalda möjlighet att tillgodoräkna sig tid från uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26 eller tidigare version. Enligt dessa bestämmelser bör sådan tillgodoräkning samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

I OPF-KR 26 Knivsta kommun finns motsvarande reglering (2 kap. 4–5 §§), men med skillnaden att det anges att tillgodoräkningen ska samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren. Denna förändring från ”bör” till ”ska” kan medföra tillämpningssvårigheter eftersom Knivsta kommun genom lokala bestämmelser inte kan binda andra kommuner, regioner eller kommunalförbund.

Knivsta kommun tillämpar i dagsläget lokalt antagna bestämmelser (OPF-KL 21) och föreslås nu anta nya lokala bestämmelser. Det innebär att SKR:s formulering i OPF-KR 26 inte är direkt tillämplig i situationer där andra kommuner, regioner eller kommunalförbund tillämpar denna.

Sammantaget innebär detta att Knivsta kommun kan komma att bära hela kostnaden för tillgodoräknad tid från uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund.

Retroaktiv verkan

I OPF-KR 26 Knivsta kommun anges att den höjda pensionsavgiften ska gälla retroaktivt från den 1 januari 2025 (3 kap. 5 §). Förvaltningens bedömning är att bestämmelsen kan tolkas som att den inte är förenlig med retroaktivitetsförbudet i kommunallagen.

Enligt 2 kap. 4 § kommunallagen får kommuner inte fatta beslut med tillbakaverkande kraft till nackdel för medlemmarna, om det inte finns synnerliga skäl. En retroaktiv höjning av pensionsavgifter skulle kunna anses vara till nackdel för medlemmarna i kommunen då det ökar kommunens kostnader för pensionsavsättningar för förtroendevalda. Kravet på synnerliga skäl är högt ställt och ska enligt förarbetena tillämpas med mycket stor försiktighet.